

توسعه بازار سرمایه از مسیر IT

از سرعت تا دقت

مصاحبه اختصاصی ماهنامه «اقتصاد ایران» با دکتر علی عبدالمهدی، مدیر فن آوری اطلاعات سازمان بورس و اوراق بهادار

اقتصاد ایران: آقای دکتر! بورس‌های برتر دنیا در حوزه IT به چه پیشرفت‌هایی دست یافته‌اند؟

بازارهای سرمایه برای توسعه یافتگی نیازمند عبور از مسیر IT هستند. این بورس‌ها از جدیدترین ابزارها و مکانیزم‌های ICT استفاده کرده‌اند. همچنین هسته معاملاتی این بازارها کاملاً به روز بوده و در آنها از تکنولوژی موبایل هم برای خرید و فروش اینترنتی استفاده می‌شود. به علاوه در بورس‌های پیشرفته از جدیدترین سامانه‌ها و پتانسیل‌های IT استفاده می‌شود. علاوه بر آن، بورس‌ها در زمینه امنیت فضای تولید و تبادل اطلاعات هم فعال می‌باشند. برای مثال، یکی از افتخارات بورس توکیو

آن است که سیستم مدیریت امنیت جامع را پیاده‌سازی کرده و گواهینامه ISO27001 را که نوعی گواهینامه امنیتی است، اخذ کرده است. یکی دیگر از بحث‌ها در بازارهای معتبر جهانی، یکپارچگی سیستم‌ها است. گاهی سیستم‌های IT جزیره‌ای عمل می‌کنند، اما بورس‌های پیشرفته به سمت یکپارچه‌سازی حرکت کرده‌اند. همچنین سرمایه‌گذاری روی توسعه IT باید مبتنی بر یک طرح و برنامه باشد، به طوری که در بورس توکیو، برنامه جامع توسعه IT در کنار برنامه توسعه بازار سرمایه قرار گرفته است. توجه به ابزارهای جدید هم از دیگر عوامل توسعه یافتگی بورس‌ها به شمار می‌رود.

اقتصاد ایران: آیا حرکت بورس تهران به این سمت، کمی دیر آغاز نشده است؟

تا زمانی که سامانه جدید معاملات در بازار راه‌اندازی نمی‌شد، امکان استفاده از تکنولوژی‌های جدید وجود نداشت، اما با وجود این سامانه، امکان حضور نرم افزارها و سیستم‌های جدید دیگر هم پدید آمده است. به علاوه در مقوله بورس الکترونیکی در کشور در مقایسه با مقولاتی مانند دولت الکترونیکی و بانکداری الکترونیکی عقب نیستیم.

اقتصاد ایران: دسترسی مستقیم به بازار، دارای چه مزایایی است؟

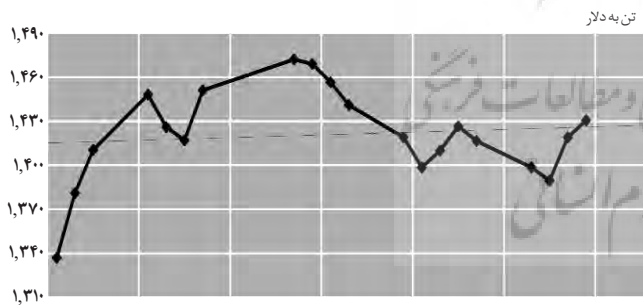
کاهش هزینه معاملات، کاهش اشتباه و ناهماهنگی در انجام سفارشات و افزایش کنترل معامله‌گران بر بازار، انجام سفارش‌گذاری با سرعت بالا و در نتیجه عادلانه‌تر شدن آن و امکان استفاده معامله‌گران از فرصت‌های لحظه‌ای، امکان حذف محدودیت زمانی و فراهم آوردن قابلیت انجام معاملات به صورت شبانه روزی بدون در برداشتن هزینه اضافی، امکان حذف محدودیت‌های مکانی و دسترسی به بازار از هر مکان و بالابردن شفافیت و امکان دسترسی به اطلاعات در هر زمان و مکان از جمله مزایای سیستم دسترسی

پیش‌بینی قیمت طلا در ماه‌های آتی

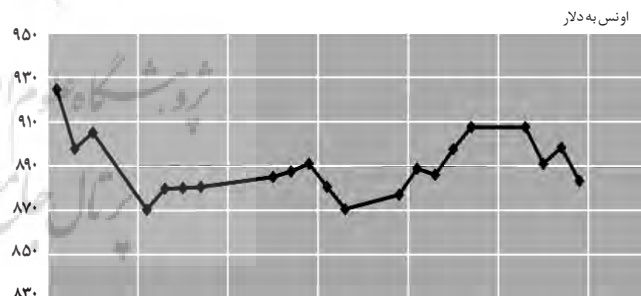
جشنواره تابستانی ۲۷ آوریل در هند باعث افزایش تقاضا برای طلا و رسیدن ارزش این فلز به بالاترین سطح خود طی ماه میلادی گذشته شد.

در ماه آوریل، نوسانات طلا عمدتاً تحت تأثیر نوسانات دلار و نوسانات سهام قرار داشت. ارزش هر اونس طلا از ۹۲۴ دلار در ابتدای ماه میلادی گذشته به ۸۸۳ دلار در پایان آن رسید. از سوی دیگر، بانک‌های مرکزی اروپایی عضو معاهده واشنگتن، در سال پایانی دومین دور از قرار داد پنج ساله محدودیت فروش طلا، تاکنون ۹۱ تن طلا فروخته‌اند. اما از آنجایی که آنان متعهد هستند مجموع سالانه فروش طلایشان به ۵۰۰ تن محدود شود، ممکن است این بانک‌ها در شش ماهه آینده حدود ۴۰۰ تن طلا به بازار عرضه نمایند که این خود بر نگرانی‌ها برای کاهش قیمت طلا می‌افزاید. در این میان، متوسط ارزش هر اونس نقره هم در ماه آوریل ۱۲ دلار و ۵۱ سنت بود.

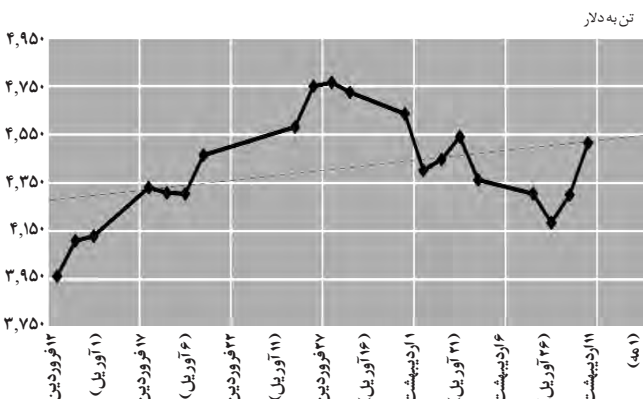
قیمت جهانی آلومینیوم

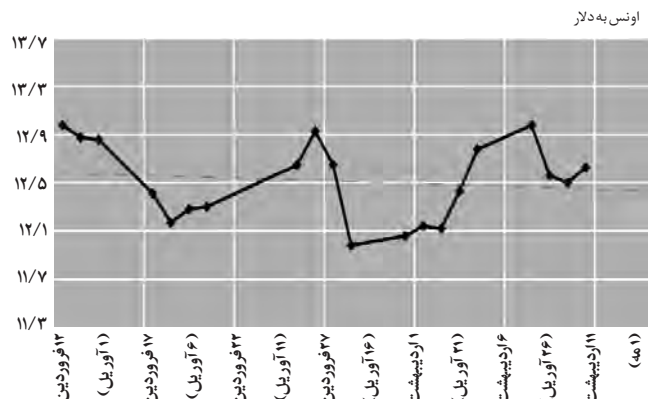
قیمت جهانی طلا

قیمت جهانی مس

قیمت جهانی نقره

منبع: واحد اطلاعات و اخبار ماهنامه «اقتصاد ایران» از بازارها و بورس‌های بین‌المللی.

مستقیم به بازار است. این در حالی است که زیرساخت ارتباطی مناسب جهت برقراری ارتباط بین بازار و معامله‌گران، بستر امنیتی قوی جهت جلوگیری از دستکاری در معاملات و قیمت‌ها و طراحی و پیاده‌سازی واسط مناسب جهت ارتباط سیستم معاملاتی بازار با پروتکل FIX از جمله نیازمندی‌های دسترسی مستقیم به بازار است. دسترسی مستقیم معامله‌گران به بازار سامانه معاملاتی، به مفهوم حذف واسطه‌های اضافی مکانی، زمانی و حتی شخصیت‌های حقوقی است که مانع از سرعت عمل در بازار می‌شوند. البته در این روش، دسترسی کارگزاران از چرخه معاملات حذف نشده و تنها نحوه فعالیتشان تغییر می‌کند. مهم‌ترین نقش‌های کارگزاران شامل کنترل مدیریت ریسک پیش از انجام معاملات، نظارت بر مشتریان، انجام خدمات Clearing و خدمات فن‌آوری خواهد بود. به علاوه در چنین شرایطی، کارگزار فرصت بیشتری جهت انجام فعالیت‌های بازاریابی و توسعه‌ای دارد. در این فرایند، کارگزار هیچ دخالت دستی نداشته و به عنوان واسط میان سامانه معاملاتی و سرمایه‌گذاران فعالیت می‌کند و سفارش به طور مستقیم (پس از اعتبارسنجی خودکار) به هسته معاملات ارسال می‌شود.

اقتصاد ایران: بر اساس اعلام سازمان بورس و اوراق بهادار از ابتدای سال ۸۸ شرکت‌ها موظف شده‌اند از طریق کدال، اطلاعات مالی خود را به بازار منعکس کنند. آیا سامانه کدال از امنیت کافی در این زمینه برخوردار است؟ از شش سطح امنیتی برای ایمن‌سازی شبکه کدال استفاده می‌شود که این امر سطح امنیتی کدال را افزایش داده است. به علاوه، سازمان بورس و اوراق بهادار سال گذشته با یکی از شرکت‌های معتبر در زمینه امنیت فن‌آوری اطلاعات قراردادی منعقد کرد تا این شرکت «تست نفوذ» کدال را انجام دهد. یکی از برنامه‌های مهم نیز پیاده‌سازی سیستم جامع مدیریت امنیت در سال ۸۸ است تا تمامی سامانه‌های سازمان بورس و اوراق بهادار تحت پوشش این سیستم جامع قرار گیرند.

اقتصاد ایران: نحوه همپوشانی سامانه کدال و xbrl با یکدیگر چگونه می‌باشد؟ xbrl زبان گزارش‌دهی است و نوعی استاندارد گزارش‌دهی محسوب می‌شود. در حالی که کدال یک سامانه نرم افزاری است و این دو جایگزین یکدیگر محسوب نمی‌شوند. به علاوه این امکان وجود دارد که در سامانه کدال از شرکت‌ها بر اساس xbrl گزارش دریافت شود. برای مثال درادگار (سیستم گزارش‌دهی شرکت‌های بورسی آمریکا)، xbrl در سیستم‌های گزارش‌دهی فعال شده است. البته هم‌اکنون در ایران بر اساس استانداردهای حسابداری و حسابداری معمول کشور گزارش‌گیری می‌شود. اما می‌توان تمهیدات لازم را برای استفاده از xbrl فراهم کرد.

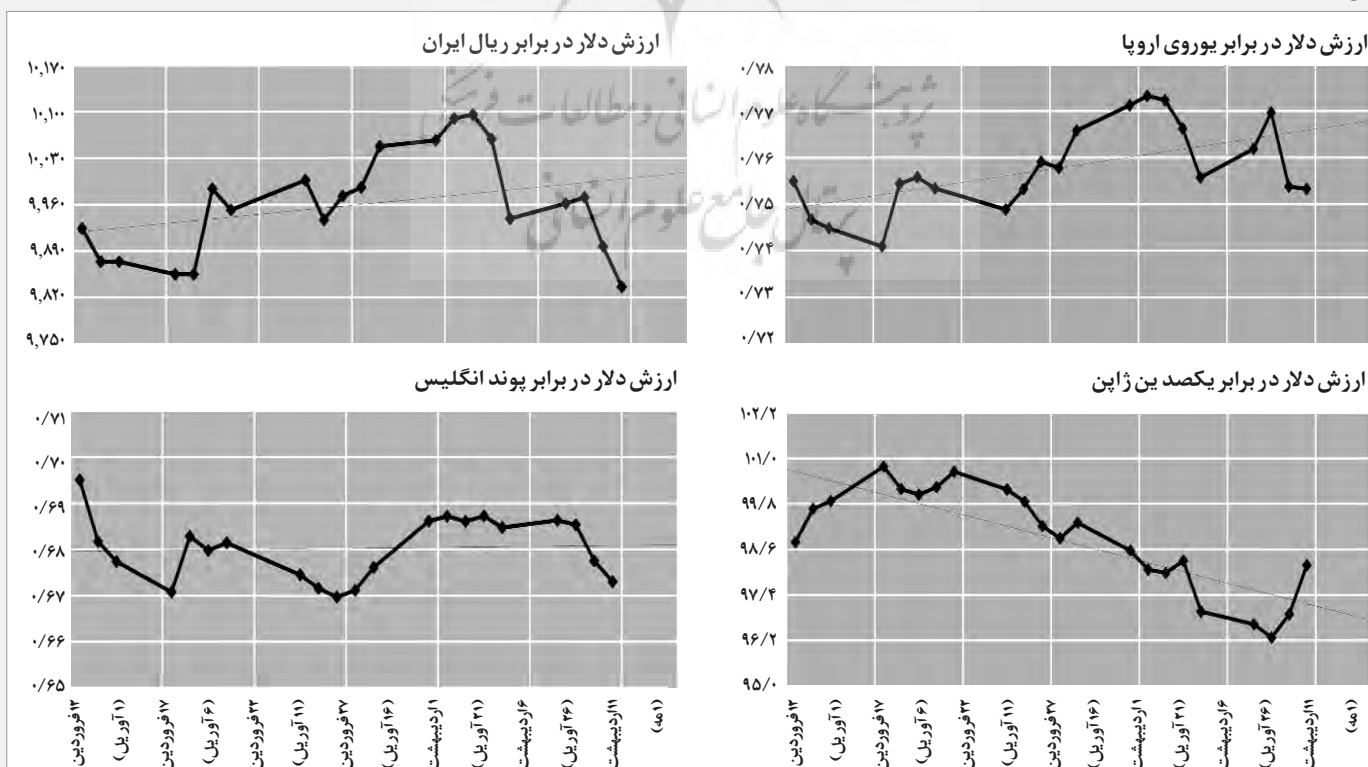
اقتصاد ایران: راه‌اندازی کامل کدال نیازمند امضای دیجیتال است. بحث امضای دیجیتال در بورس به کجا رسید؟ بر اساس توافق انجام شده با شرکت خدمات انفورماتیک راهبر (مرکز میانی وزارت بازرگانی) تا ابتدای خرداد ماه، مراحل پیاده‌سازی امضای دیجیتال در سامانه کدال و اخذ تاییدیه‌های لازم به پایان خواهد رسید.

فلسفه xbrl این است که همه شرکت‌های بورسی دنیا بر اساس یک استاندارد هماهنگ و واحد عمل کنند. البته این موضوع به بحث بین‌المللی شدن بورس هم کمک بزرگی می‌کند، زیرا در صورت استفاده از یک فرم واحد واژگان و نحوه چیدمان، صورت‌های مالی شرکت‌ها برای تمام کاربران قابل فهم خواهد بود. ■

قوت وضعف دلار در برابر یورو وین

ارزش دلار آمریکا در ماهی که گذشت اگر چه توانست نمره قابل قبولی را در برابر پول واحد اروپا کسب کند اما نتوانست مرزهای این را در نوردد.

در ماه میلادی گذشته، نوسانات دلار عمدتاً تحت تأثیر نوسانات بازار سهام، ارقام اقتصادی منتشره در آمریکا و سایر کشورهای عمده صنعتی و دورنمای اقتصاد جهان قرار داشت. متوسط ارزش دلار در برابر یورو در ماه آوریل به ۰/۷۶ یورو رسید. گفتنی است نرخ بهره کلیدی در بانک مرکزی اروپا از اکتبر سال گذشته تا کنون از ۳ درصد به ۱/۲۵ درصد رسیده است و این نرخ، هنوز بالاترین نرخ بهره در میان اقتصادهای عمده دنیا است. همچنین متوسط ارزش پول ایالات متحد در برابر پوند انگلیس ۰/۶۸ پوند بوده است. به علاوه، بانک مرکزی انگلیس علاوه بر آن که نرخ بهره کلیدی خود را در چند مرحله کاهش داده و به ۰/۵ درصد رسانده ۷۵ میلیارد پوند اوراق بدهی را از بازار جمع‌آوری نموده و از این طریق، نقدینگی به بازار تزریق نموده است.

منبع: واحد اطلاعات و اخبار ماهنامه «اقتصاد ایران» از بازارهای ایران و جهان.